

TÜRKİYE'NİN TASARRUF EĞİLİMLERİ ARAŞTIRMASI

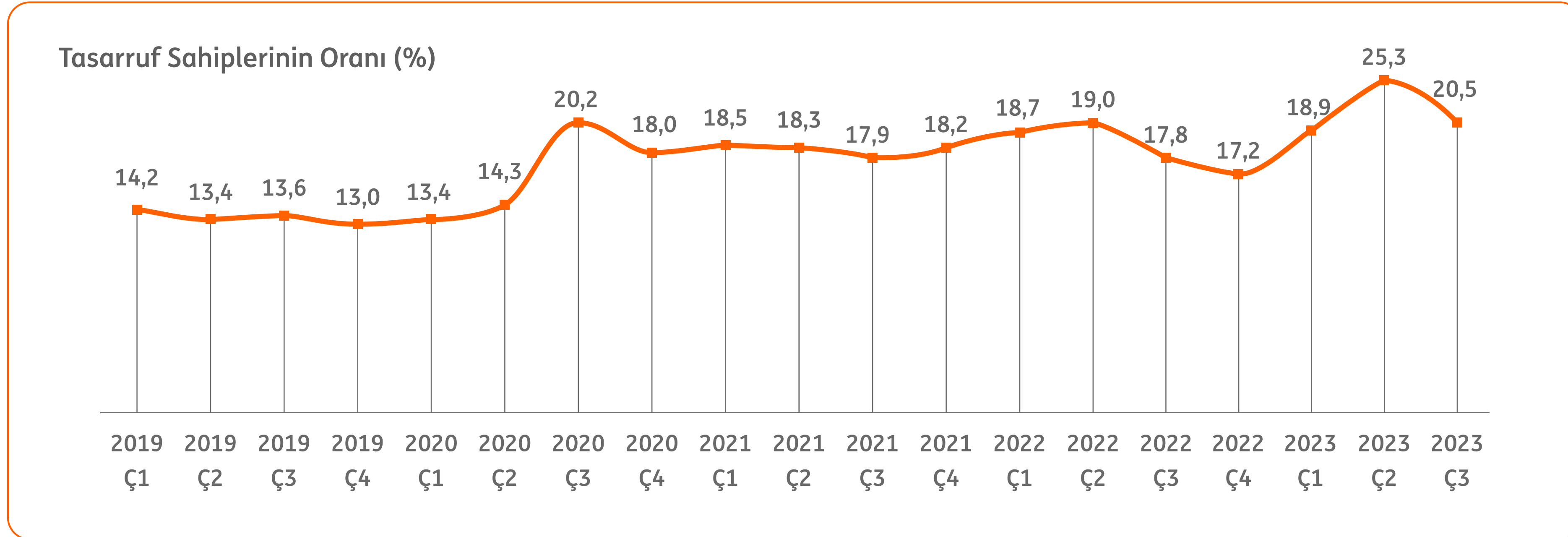
2023 / 3. Çeyrek Raporu

TASARRUF SAHİPLİĞİ VE NEDENLERİ

Tasarruf Sahiplerinin Oranı

2023. 2. çeyreğinde tasarruf yapan bireylerin oranı son dönemlerin en yüksek seviyesindeydi. Ancak 3. çeyreğe gelindiğinde hem kadınlarda hem de erkeklerde tasarruf yapan bireylerin oranı düşüş göstererek 1. çeyreğe yaklaşıyor.

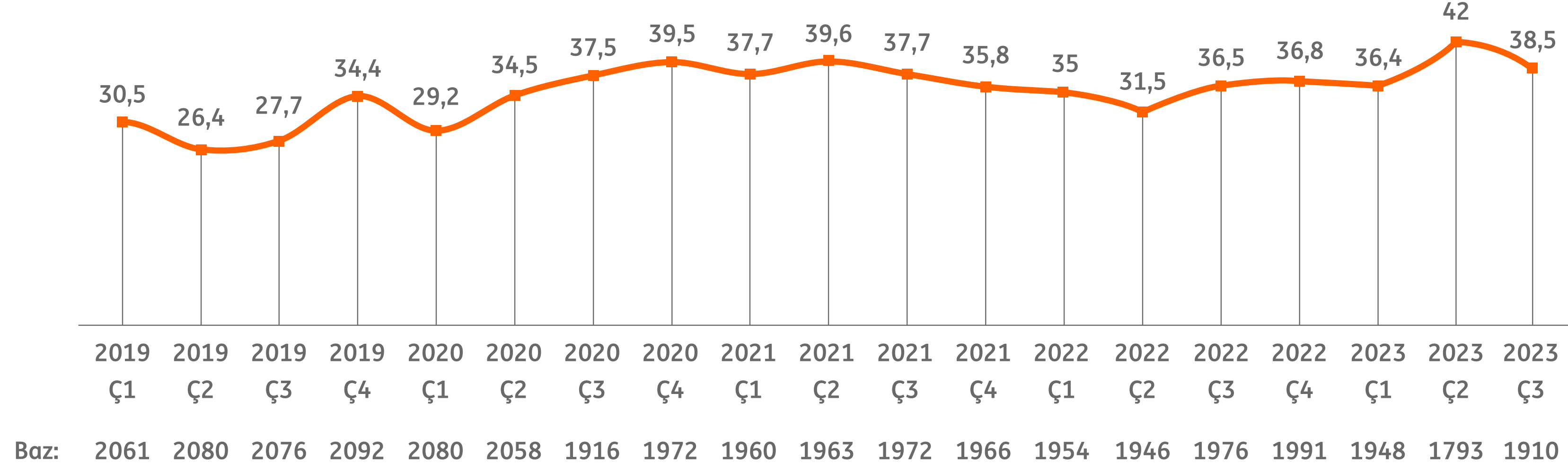

2022 Ç2		2022 Ç3		2022 Ç4		2023 Ç1		2023 Ç2		2023 Ç3	
Erkek n=1186	Kadın n=1217	Erkek n=1186	Kadın n=1217	Erkek n=1187	Kadın n=1217	Erkek n=1186	Kadın n=1217	Erkek n=1185	Kadın n=1217	Erkek n=1185	Kadın n=1216
26,5 > K	11,7	23,8 > K	11,9	24,9 > K	9,6	23,9 > K	14,1	33,2 > K	17,6	27,6 > K	13,5

Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlayanların oranı 2. çeyrekte yükseliş gösterdikten sonra son çeyrekte sene başındaki düzeylere yaklaşıyor.

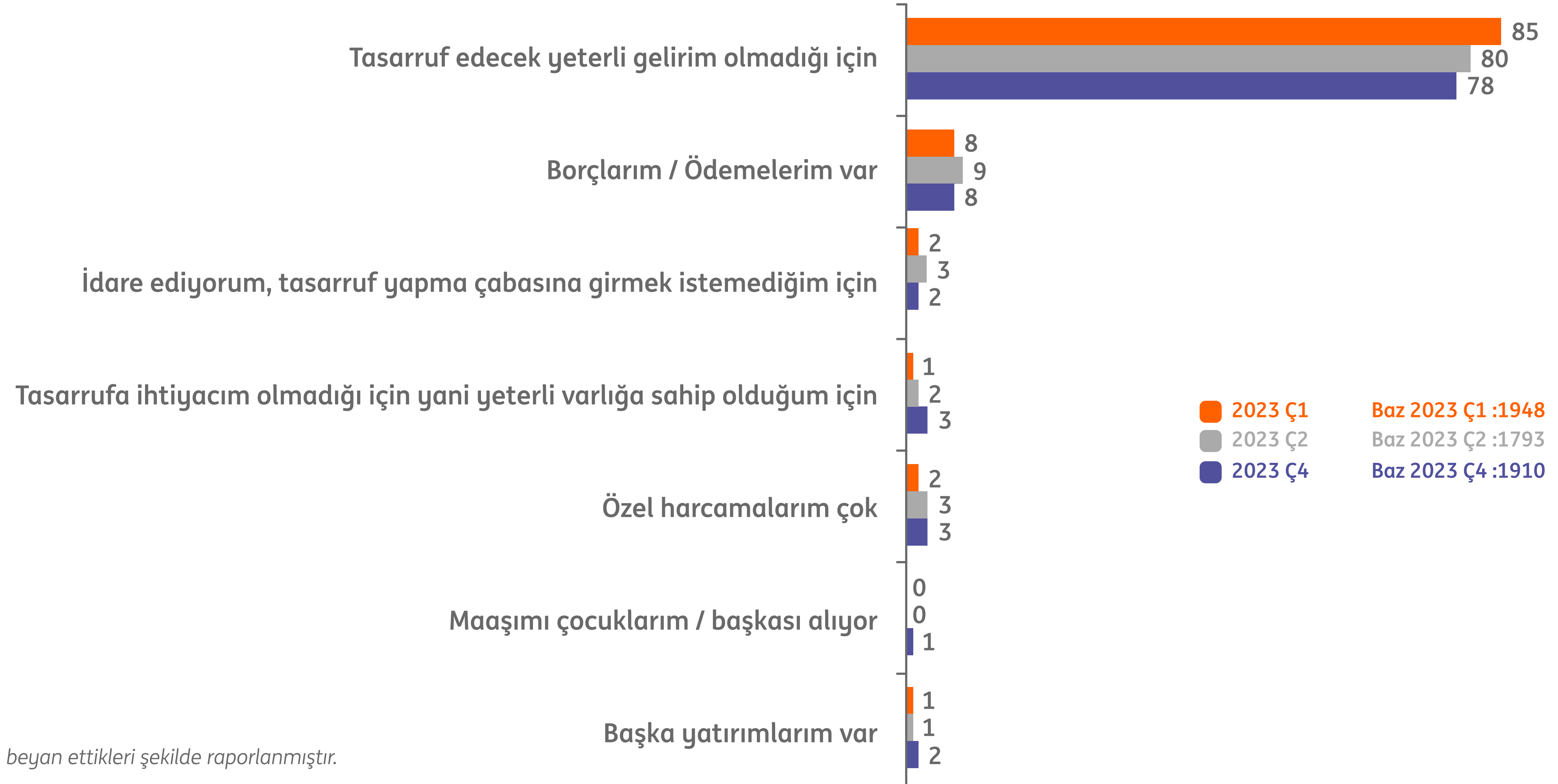
Tasarrufu Olmayanlar için Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar (%)

2022 Ç2		2022 Ç3		2022 Ç4		2023 Ç1		2023 Ç2		2023 Ç3	
Erkek n=871	Kadın n=1075	Erkek n=904	Kadın n=1072	Erkek n=892	Kadın n=1100	Erkek n=903	Kadın n=1045	Erkek n=789	Kadın n=1004	Erkek n=858	Kadın n=1052
33,5	30	38,3	34,9	34,7	38,5	36,0	36,8	40,9	42,9	36	40 > E

Tasarrufu Olmayanların Tasarruf Edememe Gerekçeleri

Yeterli gelirin olmaması bu dönemde de tasarruf yapamamanın yine en temel sebebi.

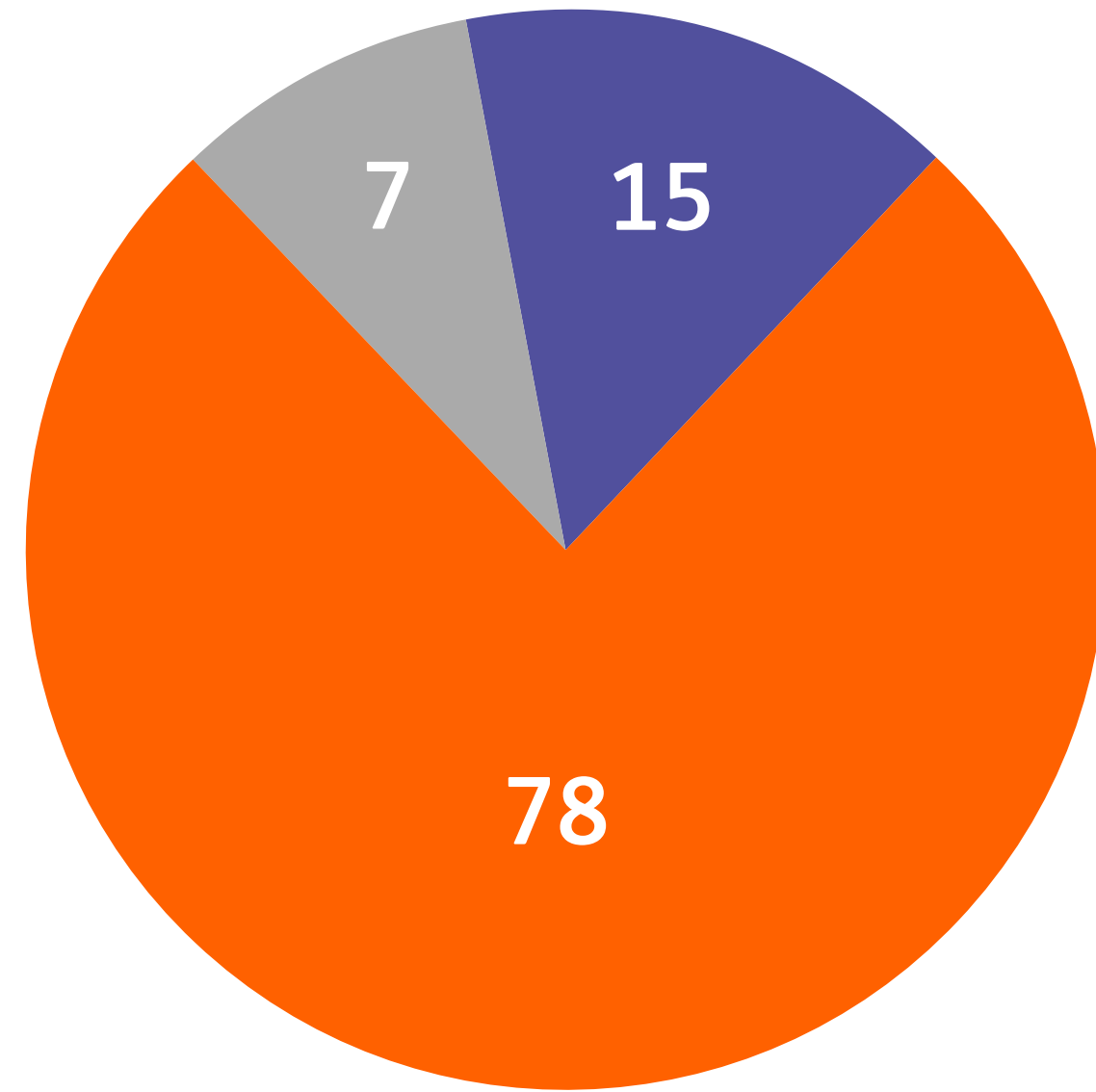

Görüşmecilerin beyan ettikleri şekilde raporlanmıştır.

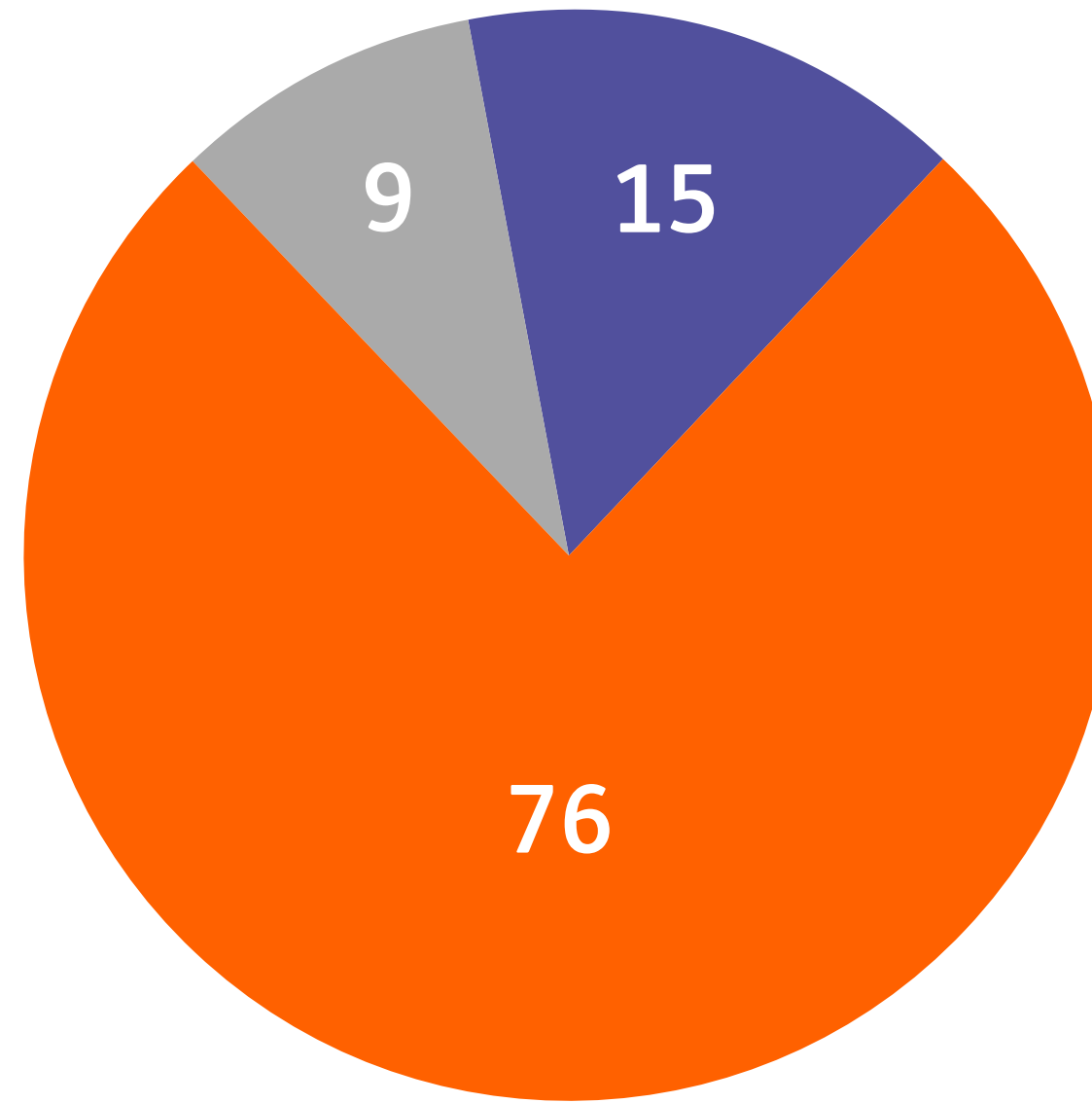
Hanede Tasarruf Sahipliği

2. eyrekte de olduğu gibi hanede yaşayan diğer yetişkinlerin %15'inin tasarrufu var. Bu oran çocuğu olmayan hanelerde %18'e çıkıyor. Tasarruf yapan bireylerin ise %34'ünün hanesinde tasarruf yapan başka bir yetişkin var.

2023 eyrek 3 (n:2401)

Mayıs + Haziran (n:1600)

- Hayır yok
- Evet var
- Bilmiyorum

2023 eyrek 3	çocuğu olan	çocuğu olmayan	Tasarrufu olan	Tasarrufu olmayan
n=	1402	999	491	1910
%	13	18	34	10

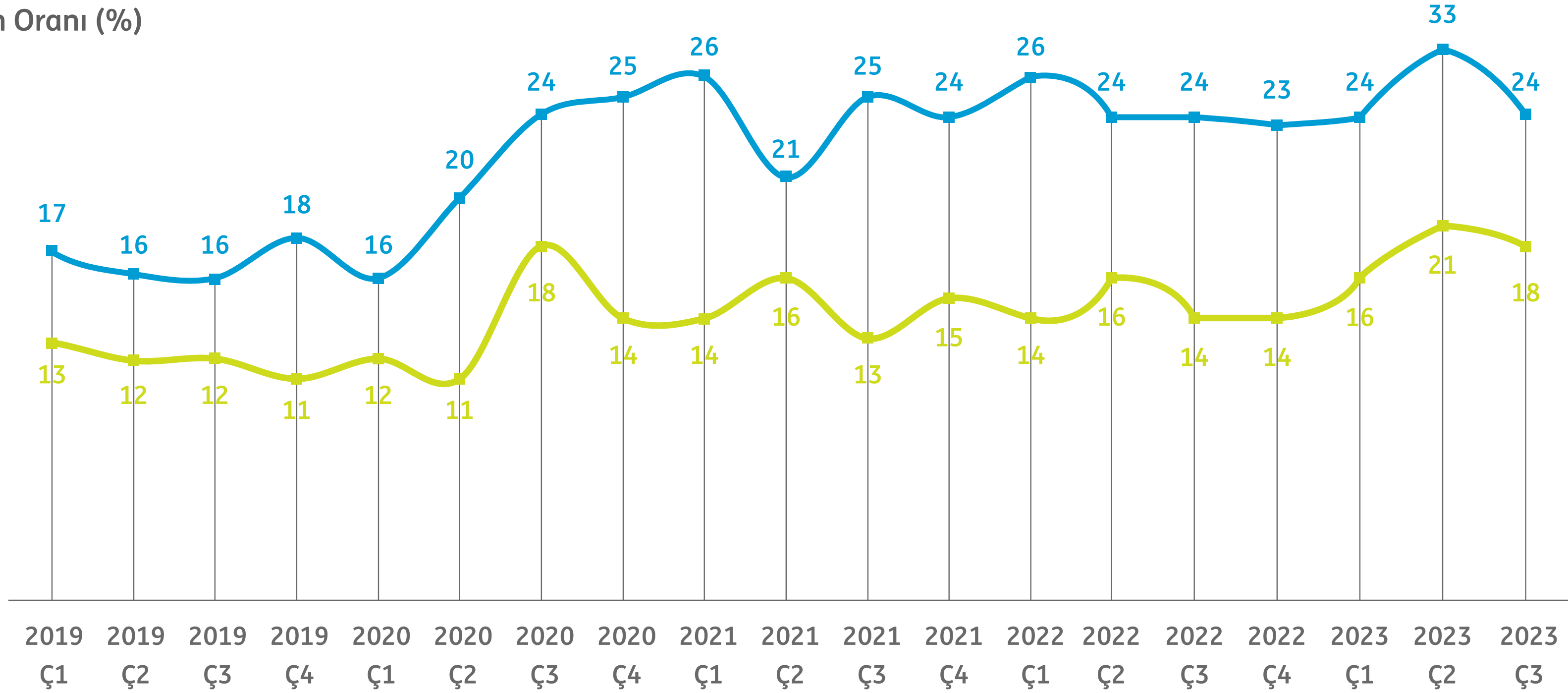
S: "Hanenizde yařayan diğer yetiřkinlerin tasarrufu var mı?"

Bu soru Mayıs 2023'ten itibaren sorulmaya başlanmıştır.

Çocuklu ve Çocuksuz Bireylerdeki Tasarruf Sahipliği

Tüm dönemlerde olduğu gibi çocuksuz bireylerde tasarruf sahipliği bu dönemde de daha yüksek ancak bu çeyrekte bu kitledeki tasarruf sahipliği yine ilk çeyrekteki düzeyine gerilemiş durumda. Çocuklu bireylerde de tasarruf sahipliği tekrar geriliyor.

Tasarruf Sahiplerinin Oranı (%)

■ Çocuksuz
■ Çocuklu

Baz	2019 Ç1	2019 Ç2	2019 Ç3	2019 Ç4	2020 Ç1	2020 Ç2	2020 Ç3	2020 Ç4	2021 Ç1	2021 Ç2	2021 Ç3	2021 Ç4	2022 Ç1	2022 Ç2	2022 Ç3	2022 Ç4	2023 Ç1	2023 Ç2	2023 Ç3
Baz: Çocuksuz bireyler	794	852	983	835	940	871	959	903	931	982	979	885	872	841	909	916	964	902	999
Baz: Çocuklu bireyler	1609	1551	1420	1568	1463	1532	1444	1500	1473	1421	1424	1519	1532	1562	1494	1487	1439	1499	1402

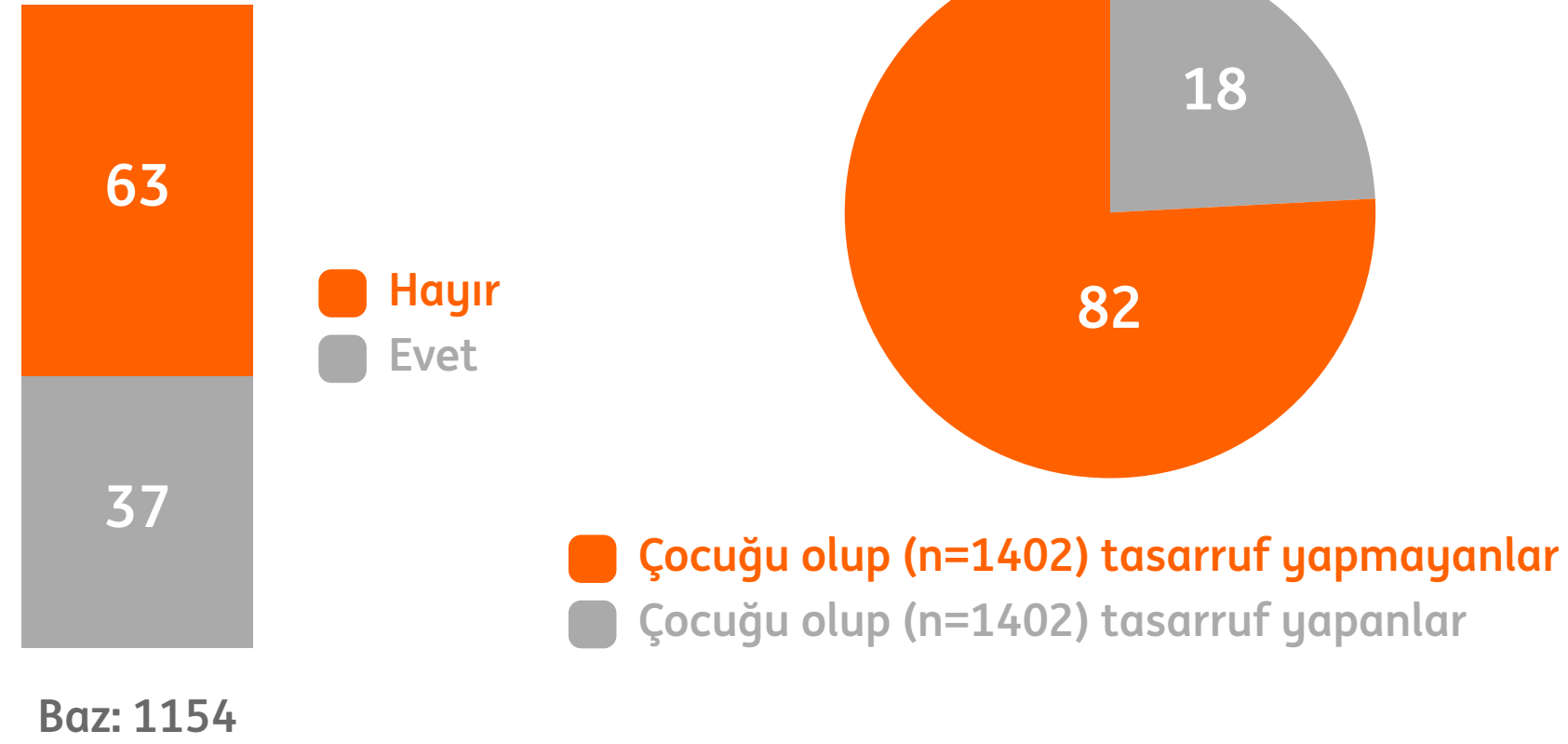
Yakın Gelecekte Tasarruf Yapmayı Planlayanlar

Çocuklu & Çocuksuz

Bu çeyrekte de çocuksuz bireylerin tasarruf yapma niyeti çocuklu bireylere göre 4 puan daha yüksek.

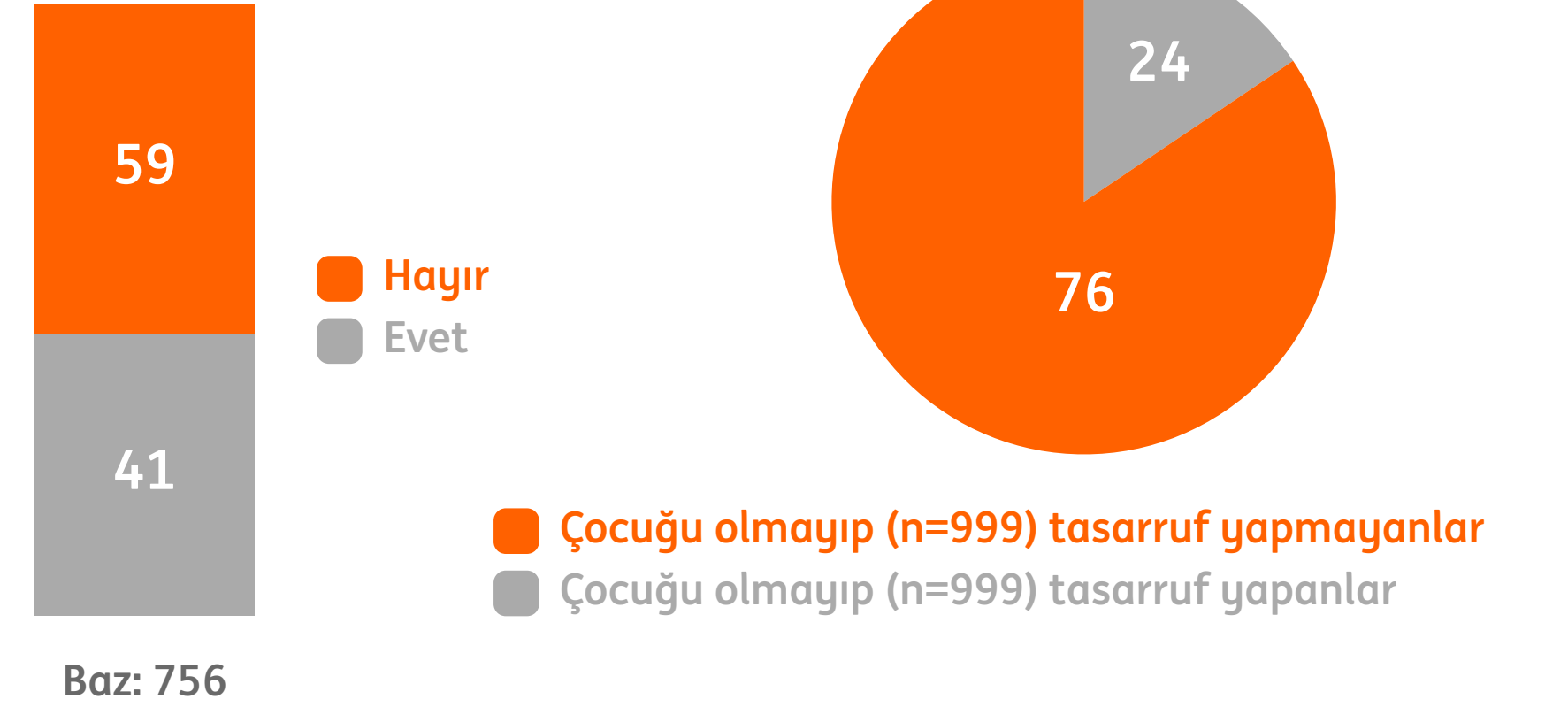
Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olanlar)

Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

Tasarrufu Olmayanlar (Çocuğu olmayanlar)

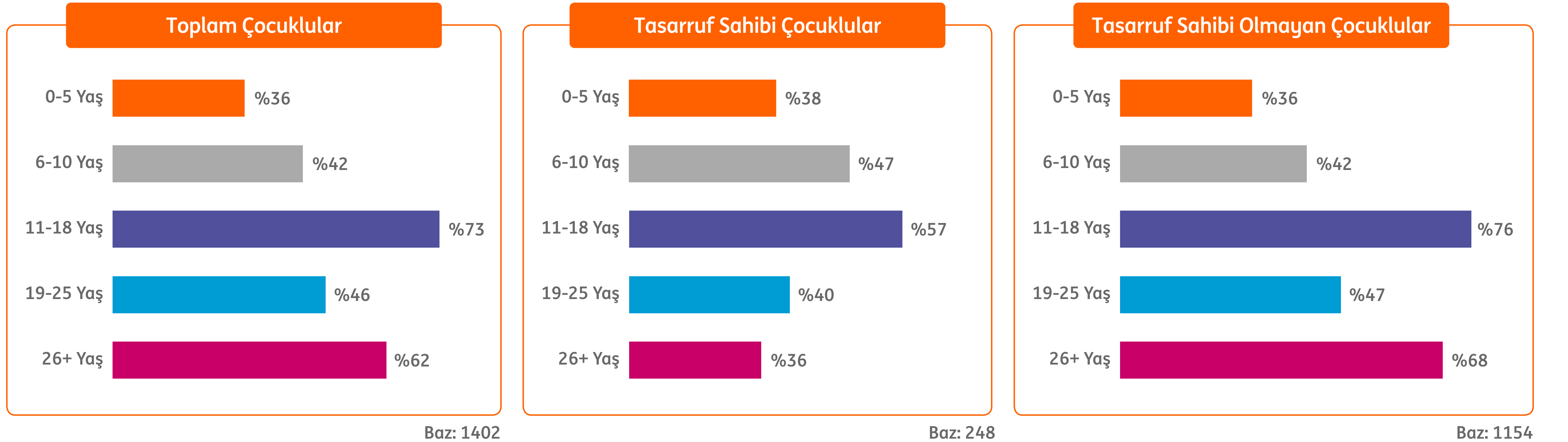
Yakın gelecekte tasarruf yapmayı planlıyor musunuz? (%)

Çocuklu Bireylerde Çocuk Yaşları

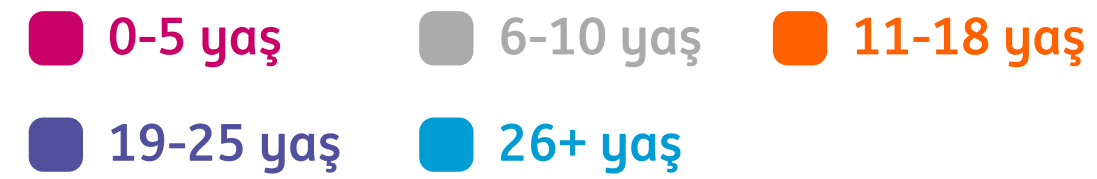
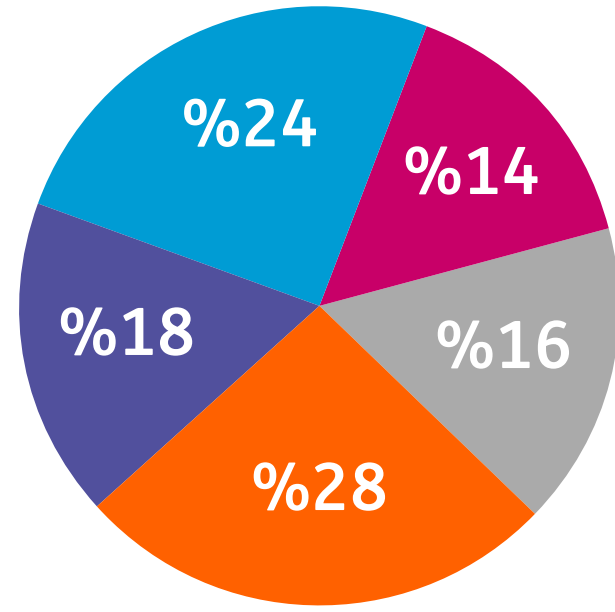
2023 3. çeyrekte tasarruf sahibi olsun ya da olmasın, çocuklu bireylerin çocuklarının yaş grubu dağılımında en yüksek pay 11-18 yaş grubuna ait.

Çocukların Yaş Dağılımı

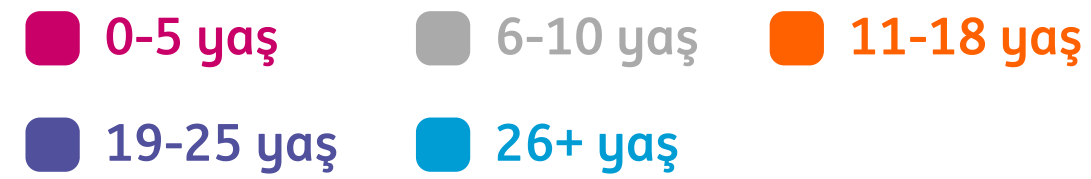
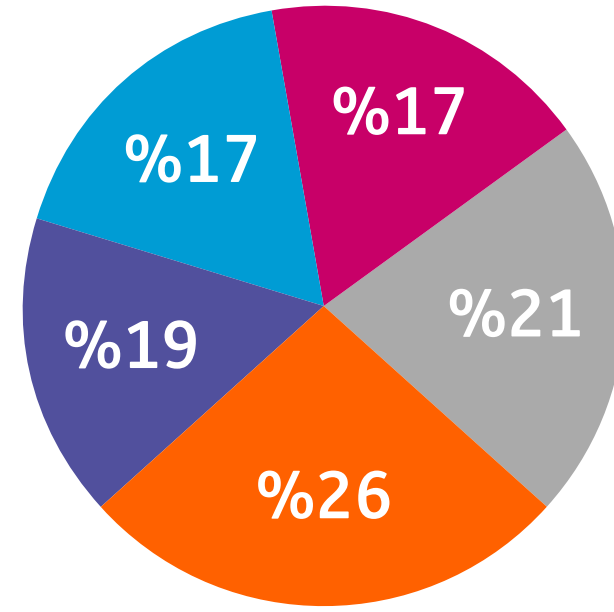
- Bu dönem, **tasarruf sahibi olan çocuklu bireylerde** 6-10 yaş çocuğu olanların puanı 3 puan gerilirken, 19 yaş üstü çocuğu olanlarda 8 puan artış görülüyor.
- Tasarruf sahibi olmayan bireylerin çocuklarının** yaş dağılımı ise geçen çeyrek ile benzer.

Toplam çocuklu bireylerin çocuklarının yaş dağılımı

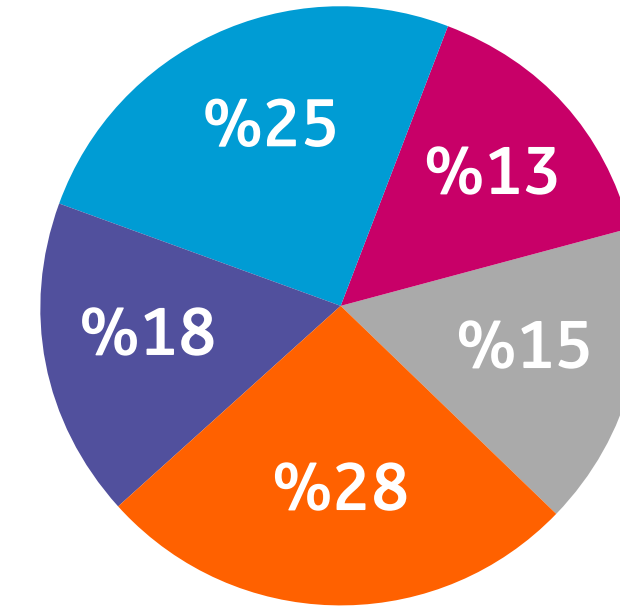
Baz: 1402

Tasarruf sahibi çocuklu bireylerde çocukların yaş dağılımı

Baz: 248

Tasarruf sahibi olmayan çocuklu bireylerde çocukların yaş dağılımı

Baz: 1154

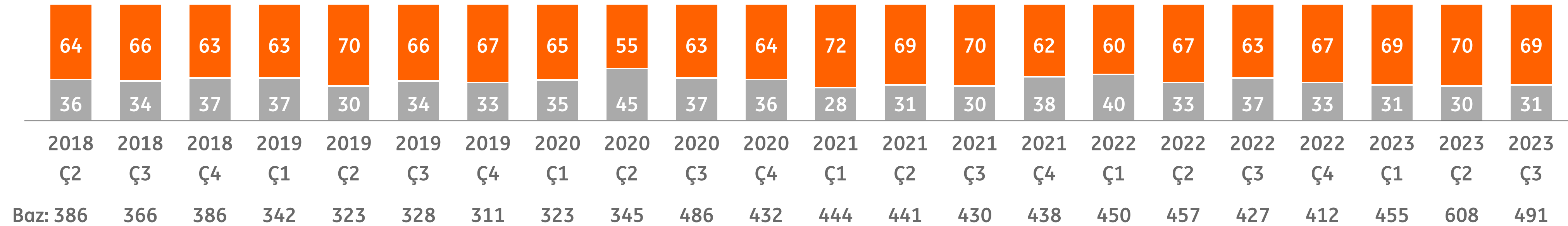
Tasarruf Yapmak Bir Alışkanlık

Düzenli tasarruf yapanların oran geçen çeyrek ile benzer oranda.

Genel tasarruf sahipliği %
Baz: 2401

Düzenli tasarruf yapma oranı (tasarruf sahipleri içinde)

2023 Ç3

Erkek
n=327

71

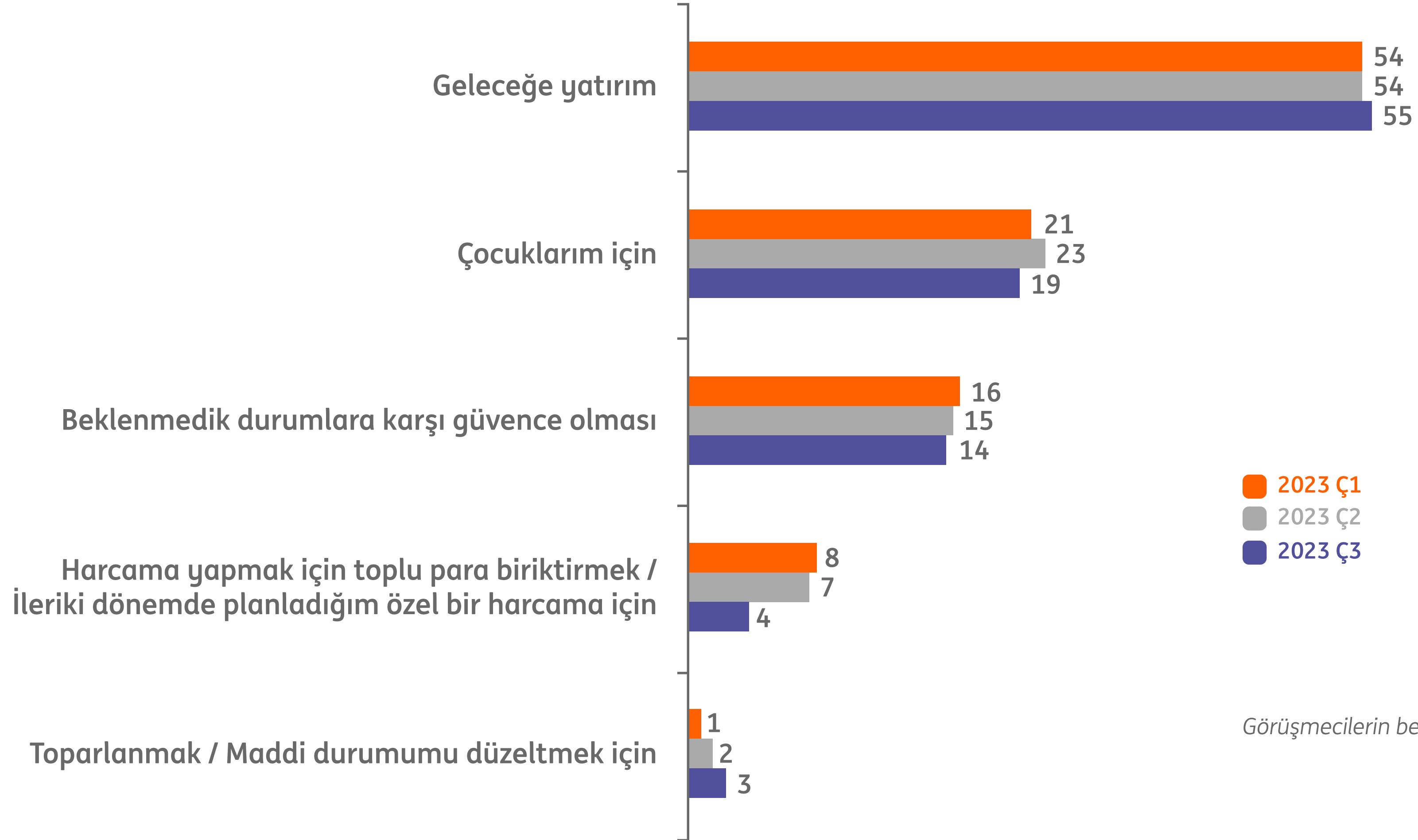
Kadın
n=164

66

Ev, Düzenli Tasarrufum Var
Hayır, Düzenli Tasarrufum Yok

Tasarrufu Olanların Tasarruf Yapma Gerekçeleri

Bu çeyrekte de tasarruf yapmanın en önemli gerekçesi geçen çeyrekle benzer oranda yine geleceğe yatırım yapmak. Çocuklar için ve ileriki dönemde planlanan özel bir harcama için tasarruf yapma eğilimi ise gerilemekte.

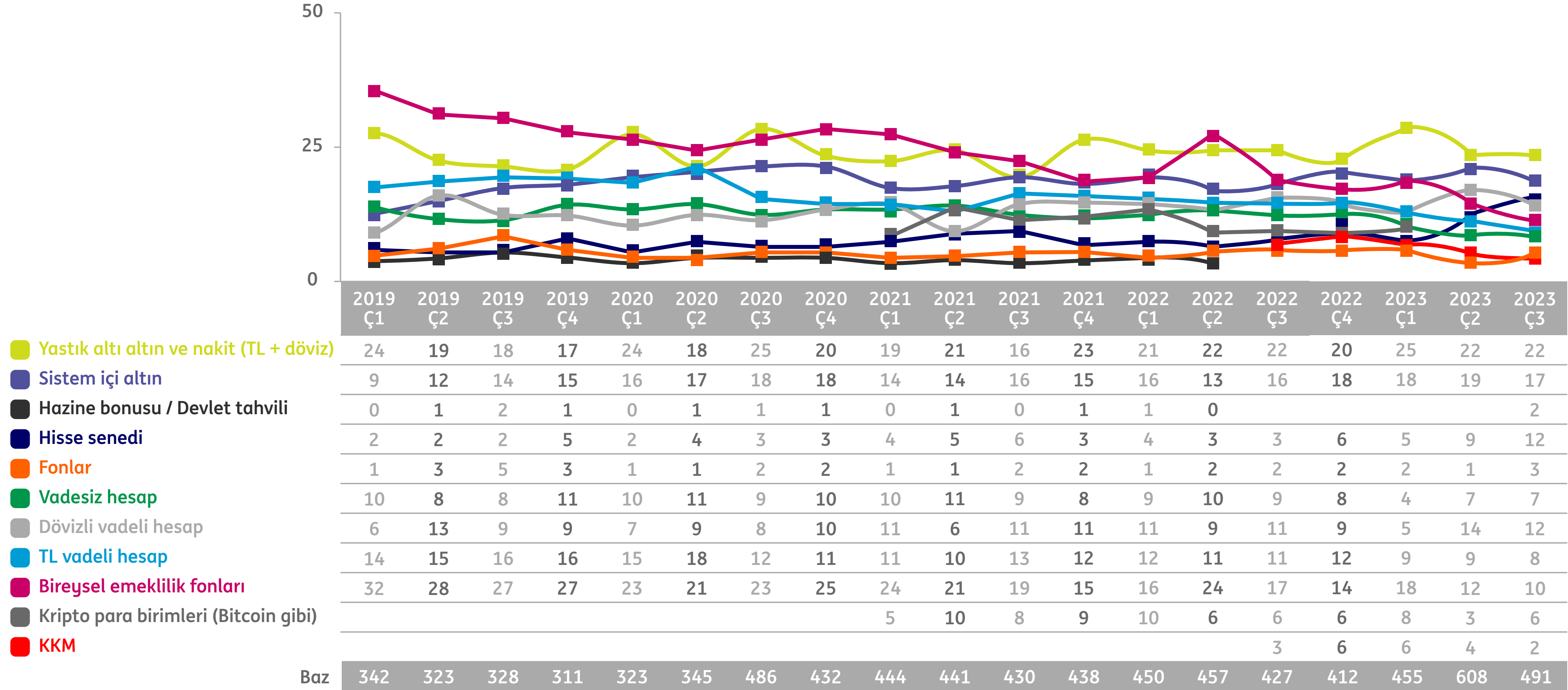
2023 Ç1
2023 Ç2
2023 Ç3

Görüşmecilerin beyan ettikleri şekilde raporlanmıştır.

TASARRUF ARAÇLARI TERCİHİ

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

“Yastık altı altın ve nakit” ve “Sistem içi Altın” bu çeyrekte de en çok tercih edilen tasarruf araçları. Bu dönem “hisse senedi” tercihi artıyor.

Not: ‘Bu soru çoklu cevap’ olduğu için bu kalemlerin toplamı %100’ü geçmektedir. Karşılaştırmalı analiz için hepsi toplam %100 olacak şekilde yeniden ağırlıklandırılmıştır.

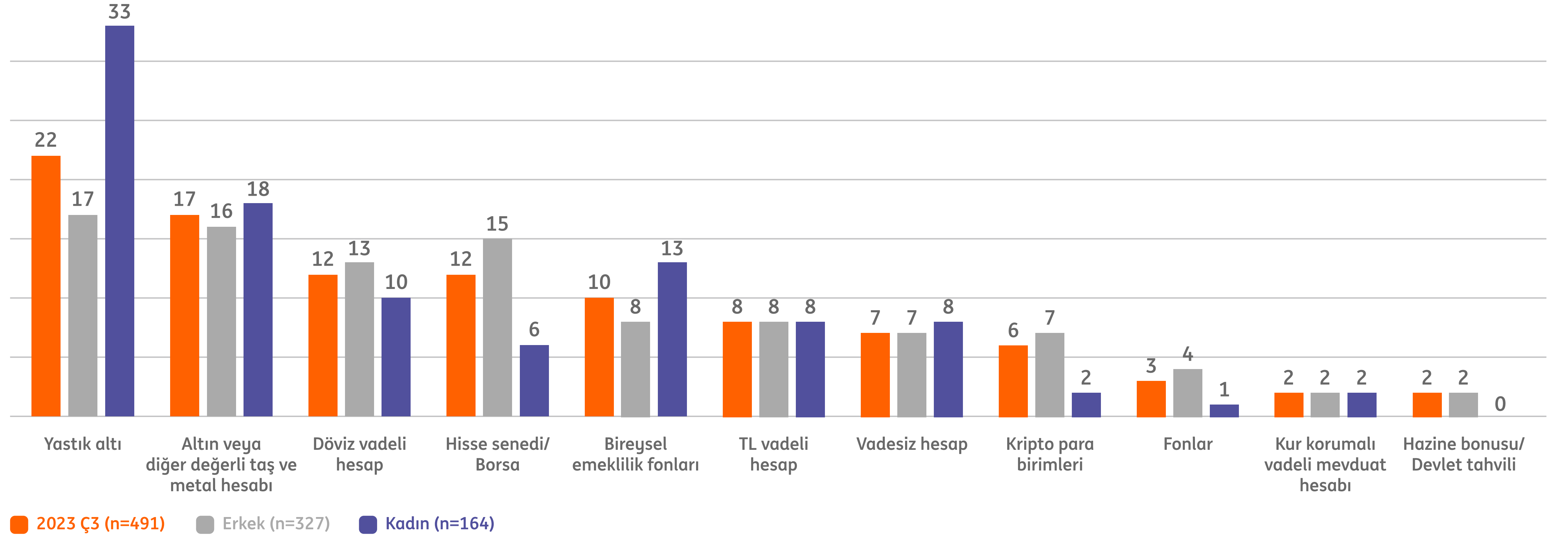
*KKM seçeneği 2022 Ağustos ayında forma dahil edilmiştir.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

Kadın-erkek kırılımı

“Yastık altı altın ve nakit” bu dönemde de kadınlar tarafından daha çok tercih ediliyor. Hisse senedi tercihi ise erkeklerde kadınlara kıyasla daha yüksek oranda tercih edilen tasarruf aracı.

2023 3. Çeyrek

Not: 'Bu soru çoklu cevap' olduğu için bu kalemlerin toplamları %100'ü geçmektedir. Karşılaştırmalı analiz için hepsi toplam %100 olacak şekilde yeniden ağırlıklandırılmıştır.
*KKM seçeneği 2022 Ağustos ayında forma dahil edilmiştir.

Tasarrufu Olanların Tasarruf Aracı Tercihi

Bu çeyrekte sistem içi ve dışı altın hesapları toplamda 3 puan düşüyor.

	2019 Ç1	2019 Ç2	2019 Ç3	2019 Ç4	2020 Ç1	2020 Ç2	2020 Ç3	2020 Ç4	2021 Ç1	2021 Ç2	2021 Ç3	2021 Ç4	2022 Ç1	2022 Ç2	2022 Ç3	2022 Ç4	2023 Ç1	2023 Ç2	2023 Ç3
Sistem dışı ve sistem içi altın + sistem dışı nakit (TL veya döviz)	33	31	31	32	40	35	43	38	33	35	31	38	37	35	38	38	43	41	39
Altın veya diğer değerli taş ve metal (sistem dışı)	12	9	10	8	14	12	13	11	12	13	9	12	14	15	13	12	17	13	12
Altın veya diğer değerli taş ve metal hesabı (sistem içi)	9	12	14	15	16	17	18	18	14	14	16	15	16	13	16	18	18	19	17
Yastık altı döviz veya TL (nakit)	12	10	7	9	10	7	12	9	7	8	6	11	7	7	9	8	8	9	10
Baz	342	323	328	311	323	345	486	432	444	441	430	438	450	457	427	412	455	608	491

YÖNETİCİ ÖZETİ VE SONUÇLAR

2023 / 3. Çeyrek Sonuçları [1/4]

%20,5

2023'ün ikinci çeyreğinde tasarruf sahipliğinde görülen ciddi artış bu çeyrekte yaklaşık 5 puan geriliyor. Önceki çeyreğe göre düşüş gerçekleşse de bu oran araştırmanın yapılmaya başlandığı 2011 yılından bu yana tasarruf sahipliğinde görülen ikinci en yüksek tasarruf sahipliği oranı oldu. Bu çeyrekteki tasarruf sahipliğindeki gerileme hem kadınlardan hem de erkeklerden kaynaklanıyor.

**18-24 ve
45 yaş üstü
yaşın payı
düşüyor.**

18-24 yaş grubunun tasarruf sahipliği düşmeye devam ediyor. Bu dönem 45 yaş üstü bireylerin de geçen çeyreğe göre daha az tasarruf yaptığı görülüyor.

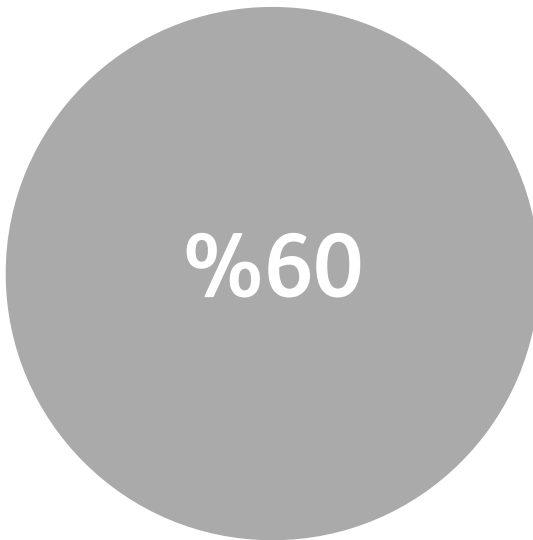
%38,5

Tasarrufu olmayan bireylerde de yakın gelecekte tasarruf yapma eğilimi düşüyor. Geçen çeyrek %42 olan bu oran bu çeyrekte %38,5'a gerilemiş durumda.

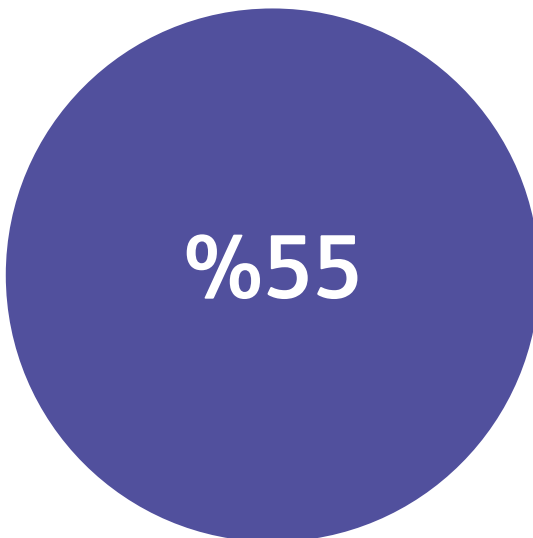
2023 / 3. Çeyrek Sonuçları [2/4]

Çocuklu ya da çocuksuz tüm bireylerin tasarruf sahipliği bu çeyrekte geriliyor. Çocuksuz bireylerde tasarruf sahipliği daha yüksek (%24 vs %18) olsa da geçen çeyreğe göre bu gruptaki tasarruf sahipliğindeki azalış oldukça dikkat çekici.

Düzenli tasarruf yapanların oranı son 3 çeyrektir benzer seviyede. Tasarruf yapan her 10 bireyin 7'si düzenli tasarruf yapmakta.

Bu çeyrekte de tasarruf yapmanın en önemli gerekçesi yine geleceğe yatırım yapmak. Diğer tüm gerekçelerin belirtilme oranı ise bu çeyrekte azalıyor.

2023 / 3. Çeyrek Sonuçları [3/4]

%66

Geleceğe yatırımın alt nedenlerine “geleceğe hazırlıklı olmak” %66 ile en önemli neden. Kimseye muhtaç olmamak %24 ile belirtilen diğer önemli bir neden.

%37

Beklenmedik olayların alt gerekçelerinden olan “ani sağlık sorunları” bu dönemde de %37 oranında yine ilk sırada belirtilen nedenlerden biri. Bu çeyrekte “zor zamanlar” için nedeni aynı oranda ilk sırayı paylaşan diğer bir alt gerekçe. 2. sırada ise “kimseye muhtaç olmamak” sebebi görülüyor (%33)

%73

«**Çocukların geleceğine yatırım**» bu çeyrekte %73 ile açık ara ilk sırada belirtilen neden.

2023 / 3. Çeyrek Sonuçları [4/4]

%22-
%22

“Yastık altı altın ve nakit” ve “Sistem içi Altın” geçen çeyrek ile aynı seviyede yine en çok tercih edilen tasarruf araçları. Bu dönem artış görülen tasarruf araçları hisse senedi, fonlar, hazine tahvilleri ve kripto para.

Memnun
%39 vs %32
Memnun değil
%39 vs %43

Bu çeyrekte “**Finansal durumlarından**” memnun olan bireylerin oranı 7 puan düşerken memnun olmayan bireylerin oranı 4 puan artıyor.

%45

Benzer şekilde “**Finansal durumu**” yönetmek konusunda da daha fazla kişinin zorlandığı görülüyor. (2. çeyrek %40, 3 çeyrek %45)

%30

Finansal konularda kendini bilgili olarak gören bireylerin oranı %30. Her 4 kişiden biri ise bu konuda hiç bilgisi olmadığını düşünüyor. Bu oran tasarruf yapan bireylerde %44.

ARAŞTIRMA MODELİ VE AMACI

Amaç ve Yöntem

Tasarruf Eğilimleri Araştırması'nın amacı Türkiye'de kentsel yerleşim yerlerinde 18 yaş ve üzerindeki bireylerin tasarruf eğilimlerini izlemektir.

Bu araştırma çerçevesinde;

- NUTS2 bölgelerinde seçilen 26 ilde her ay tesadüfi olarak seçilen 800 kişi ile görüşülüyor. 3 aylık (çeyrek) bazda görüşme sayısı 2400 olarak gerçekleşiyor ve raporlanıyor.
- Bilgisayar destekli telefon görüşmesi yöntemi (CATI) kullanılıyor.
- Yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve meslek kontrol kotası olarak uygulanıyor.

Tanım

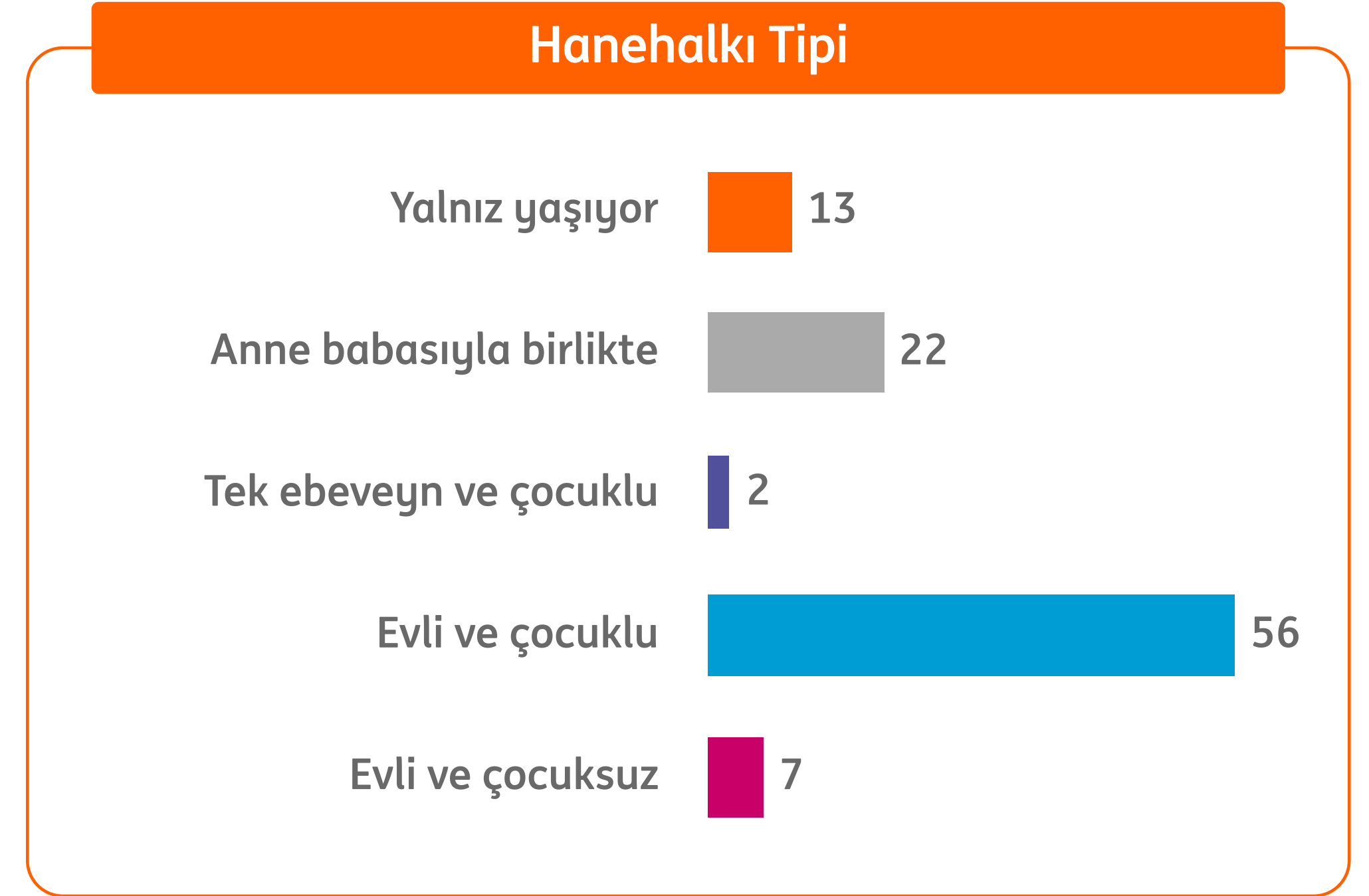
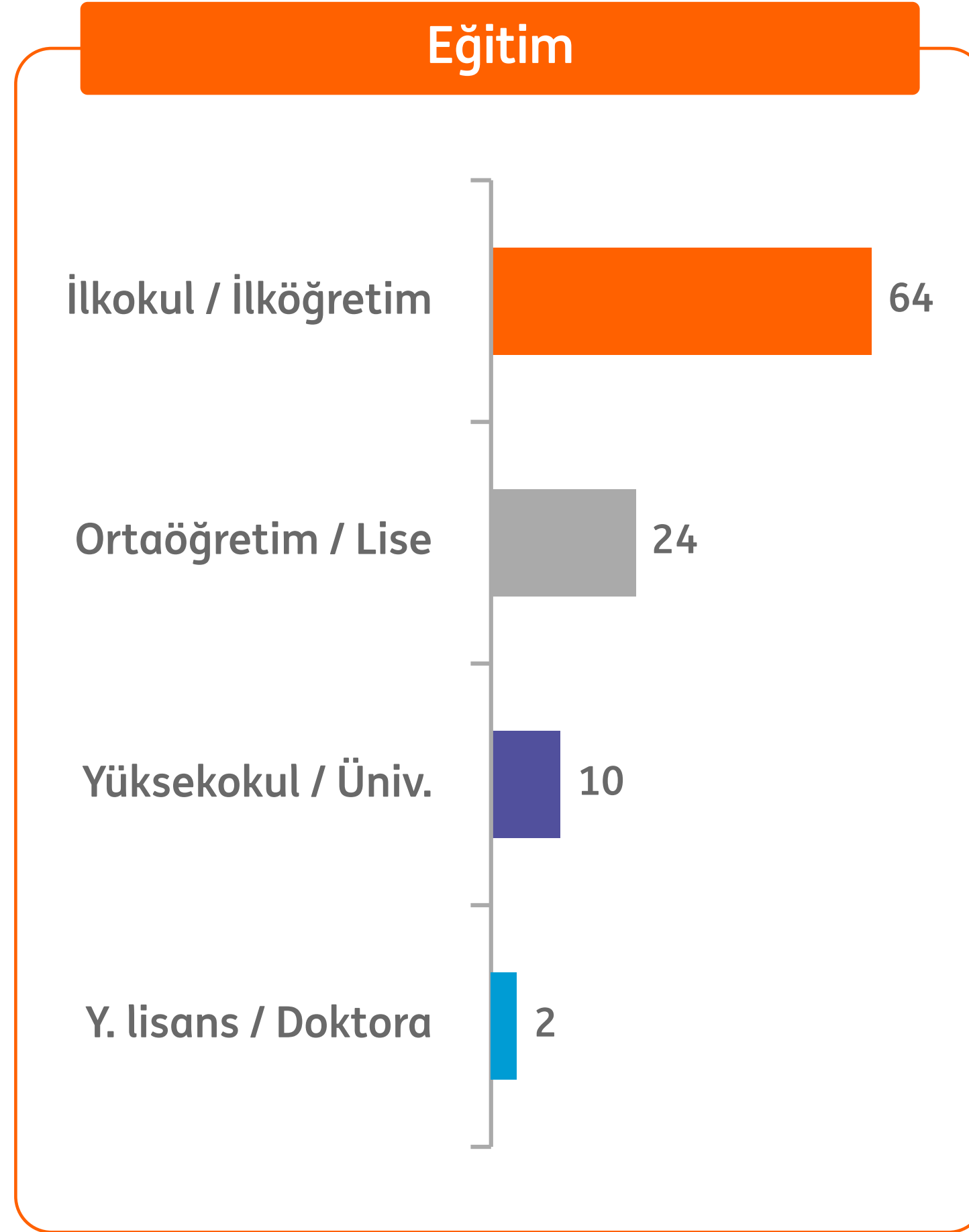
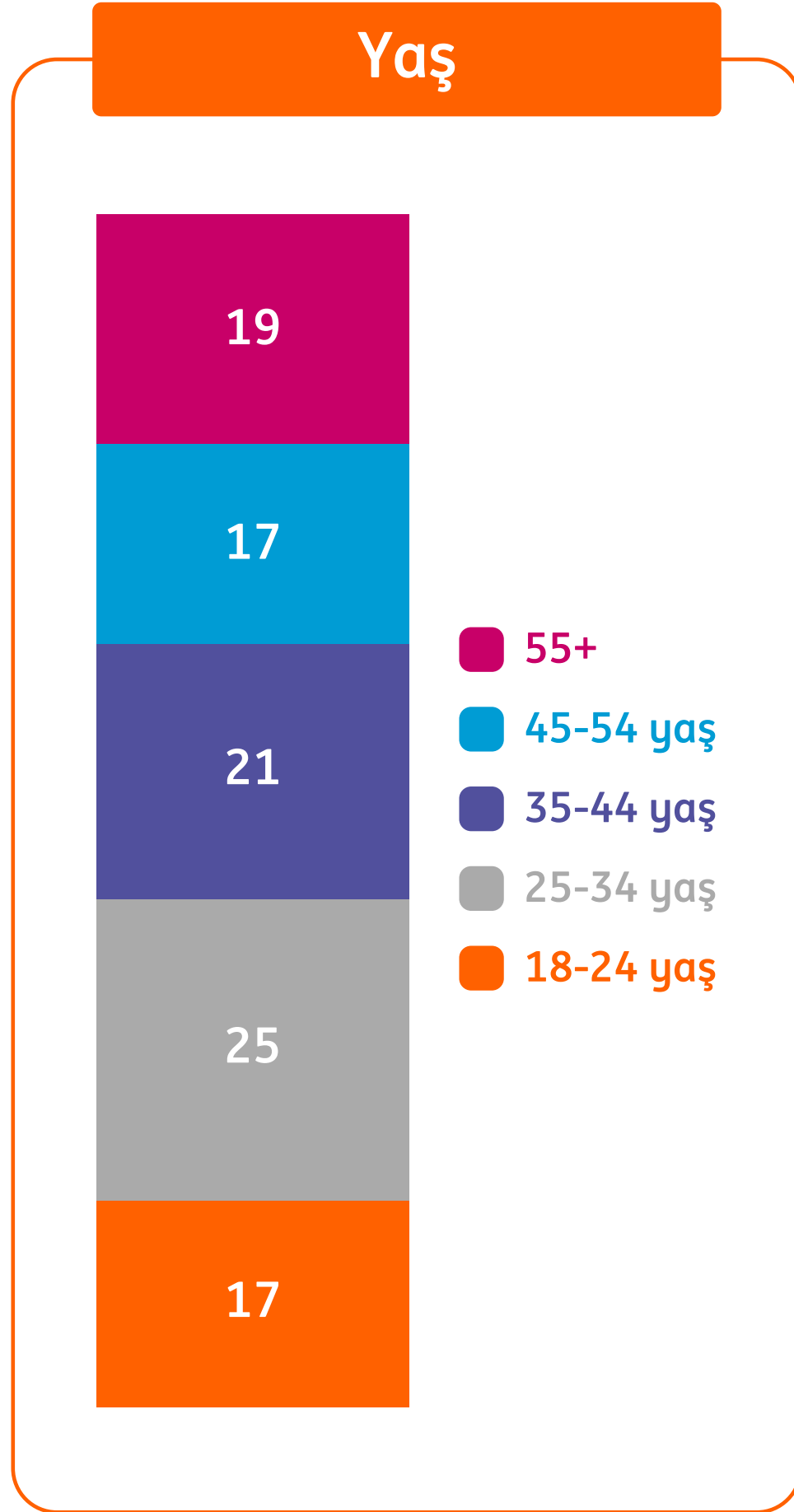
Tasarruf, sözlük anlamı itibariyle “sarf edilmeyen” anlamına gelmektedir.

Bu araştırma kapsamındaki TASARRUF ise şu kalemleri içermektedir:

- Bankalarda duran TL veya döviz cinsinden vadeli hesaplar
- Bankalarda ve/veya aracı kurumlarda duran hisse senedi, hazine bonosu, devlet tahvili gibi menkul değerlerin parasal tutarı
- Bankalarda duran yatırım hesapları ve katılım fonları
- Bireysel emeklilik fonları
- Bankalarda vadesiz hesapta / likit fonda TL veya döviz cinsinden duran miktarın o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü
- Cüzdan, kasa, yastık altında duran paranın (döviz, altın dahil) o ay içinde harcanmayan/harcanmayacak bölümü

Araştırmaya katılanlara, bu tanıma uygun olarak tasarrufları olup olmadığı soruluyor.

Demografik Bilgiler – 2023 / 3. Çeyrek

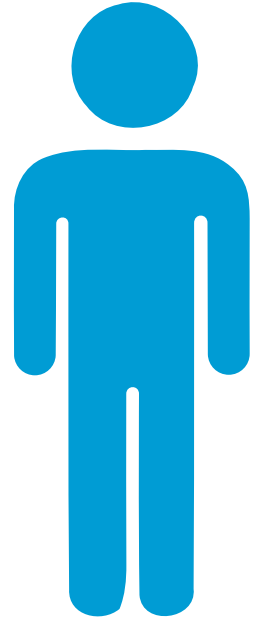
Çocuklu oranı: %58
Ortalama çocuk sayısı: 2,59

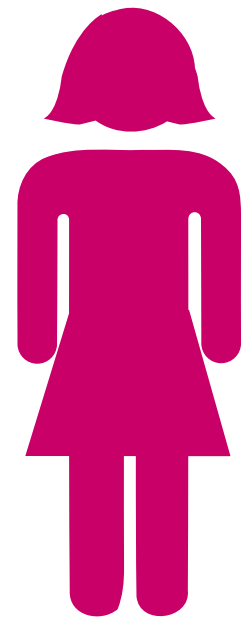
Demografik Bilgiler – 2023 / 3. Çeyrek

Cinsiyet

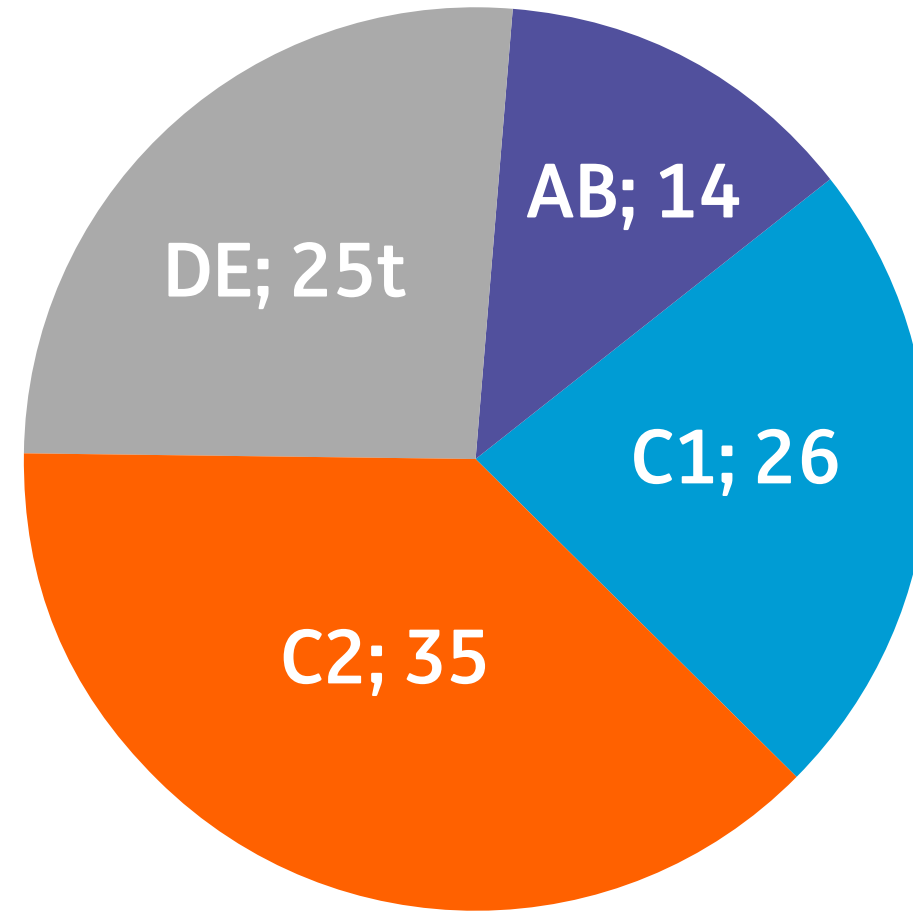
%49

%51

Sosyo-Ekonomik Durum

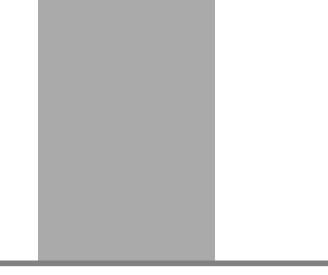
Medeni Durum

62

Evli

38

Bekar

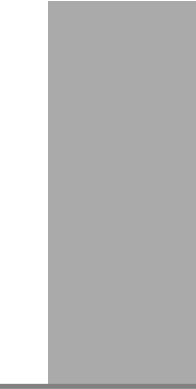
Konut Tipi

43

Kira

54

Kendi evimiz

3

Lojman /
Kira ödemiyoruz

sen hayatını yaşa